

INGET NYTT 2008. ELLER?!

Bara tre år efter kraschen 2008 går en rysning genom bank- och finansvärlden. Finansliv har hittat oroande likheter och lugnande skillnader.

text **ULRIKA BECK-FRIIS** foto **ANDERS G WARNE**

Peter Norman är på gott humör och pratar avspänt vid soffbordet i sitt stora tjänsterum på finansdepartementet. Bortsett från några "greklandsperforeringar" har sommaren varit bra. Nu är det däremot hårt arbete som gäller, riktigt hårt. Förmodligen är det ingen överdrift att säga att Peter Norman egentligen bara har

en uppgift just nu. Allt handlar om att förhindra att euroländernas skuld kris gröper sig in i det svenska finansiella systemet.

Vilken är de svenska bankernas akilleshä?

– Jag kan inte peka ut någon, vi är väl rustade om det skulle bli en utökad finansiell kris, säger Peter Norman.

Hans mantra är att den här gången, till skillnad mot krisen 2008, är svenska banker inte oroande exponerade mot något problemområde. Då, för tre år sedan

var det Baltikum, i dag är det Sydeuropa. Jämfört med kollegorna i övriga Europa, med stora innehav i italienska och grekiska statsobligationer som har ett oklart värde i dag, är det en klar fördel. Ändå hissar Peter Norman varningsflagg för att Europa och världens banksystem är sammanflätade. Får en länk i kedjan problem finns alltid risken att det försvagar hela kedjan.

KLART budskap

Peter Norman är glasklar: det svenska banksystemet är stabilt. Men, varnar han, världens banksystem är sammanflätade och får andra problem drabbar det förr eller senare även Sverige.

• Peter Norman är lugn men inte avspänd. Ingen vet vart oron tar vägen.

- Vi ser en klart stressad situation för banker i Medelhavsområdet. Men till min stora glädje är det svenska systemet stabilt och fungerar väl.

Orosmolnen till trots är Peter Norman fylld av tillförsikt. **Han kan inte nog många gånger lyfta fram hur väl det svenska, finansiella systemet fungerar. Samma sak med statsfinanserna, där det råder ordning och reda, samt att Sverige skiljer ut sig från övriga Europa genom att ha tillväxt.**

- Sverige tuffar på ganska bra. Vi hade sex procent, eller något sådant där, i tillväxt för ett par kvartal sedan och nu är vi nere på...

HÄR AVBRYTER PETER NORMAN tvärt sig själv. Det här är dagarna innan finansdepartementet presenterar sin nya rapport om det ekonomiska läget. Vad den innehåller får inte avslöjas.

- Men vi har tillväxt och det går bra i Sverige jämfört med många andra länder.

Peter Norman värjer sig mot frågan om

>>VI KAN
HÅLLA
PLUS OCH
MINUS
I SCHACK<<

bankanställda och deras kunder vågar lita på det beskedet, prognoser har ju slagit fel tidigare. **Han räknar i snabb takt upp det batteri av åtgärder som regeringen kan sätta till om det skulle behövas: Garantiprogram, kapitaltillskottsprogram, stabilitetsfond plus att Riksgälden har ytterligare möjligheter till stödinsatser. Verktygslådan är helt enkelt full.**

- Inget av detta är använt. Sverige är ett av få länder i världen som har en centralbank med rimlig balansräkning och som inte är ute med en massa garantier, säger Peter Norman.

UTAN ATT VETA VILKA alarmerande varningssignaler som väntar den kommande veckan, medger han att finansiella scenarier kan ändras fort. Det var krisen 2008 ett tydligt exempel på. Peter Norman, med ett förflutet som lärare och studierektor vid institutionen för nationalekonomi vid Stockholms universitet, laboreerar gärna kring just hur en nervös finansmarknad påverkar konjunkturen. Dit hör att oroliga

»Det finns

Oviljan att tala om problemets kärna, gör att bankerna nu skär i allt som inte lever upp till avkastningskraven. Därför finns det all anledning till oro för personalen.

Den uppfattningen har Thomas Franzén, ordförande i regeringens kriskommission. Han är övertygad om att den ekonomiska utvecklingen får konsekvenser för bankanställda.

Hur oroade ska de vara för sina jobb?

- Jag tycker de ska vara mer oroade i dag. För nu sätter alla i gång och skär bort verksamhet som inte lever upp till avkastningskraven och så vill man klämma åt produktiviteten mer.

Ett tuffare arbetsklimat i kombination med en svag ekonomisk utveckling skapar, enligt Thomas Franzén, en osäker vardag för bankpersonalen.

- Man ska inte sprida mer oro än vad som är befogat, men vi har ett antal oro-

MINSKAR
personal

Internationellt slimmar bankerna sina organisationer genom att lägga ut tjänster på den växande nya marknaden av serviceföretag. Det kan vara hög tid att se om sin kompetens.

konsumenter, som nu i Sydeuropa, sparar mer och konsumerar mindre, vilket tillfälligt påverkar tillväxten. För ett land som Sverige, där exporten är livsavgörande innebär det en motigare marknad.

– Skulle vi få ett 2008-beteende som går in i finanssektorn, då får vi nästan som ett järnspett ner i en fullt fungerande motor. Då avstannar allting, kreditgivning till företag och alltihopa. Då tar det tid innan man kommer tillbaka.

SKILLNADEN MELLAN 2011 och 2008 är, enligt Peter Norman, att varningssystem och lagstiftning är bättre slipade.

– Jag tar dagligen kontakter med myndigheter och mina kollegor ute i Europa och får även information från banksystemet.

Den stora lärdomen från 2008 är också, anser Peter Norman, kraschen för den amerikanska investmentbanken Lehman Brothers. En konkurs som utlöste en global dominoeffekt.

– Effekterna blev så gigantiska att inget

Lehman Brothers tilläts konkra.

SKILLNADER MOT 2008

- Svenska banker är mindre exponerade mot riskmarknader.
- Skärpt regelverk skapar stabilitet.
- Inget land förväntas låta en stor bank gå i konkurs efter Lehman Brothers.

LIKHETER MED 2008

- Snabbheten, ena dagen lugn, andra dagen oro.
- Detaljhandeln går sämre, bostadspriserna sjunker.

land, tror jag, ens kommer att tänka tanken att låta en storbank gå på näsan.

Varför tror du inte det?

– Om en stor bank i Europa är på väg att hamna i obestånd, är jag övertygad om att länderna kommer att gå in med åtgärder för att banken ska fortsätta att leva.

Intervjun görs samma dag som Europas näst största bank, schweiziska UBS, meddelar att den ska göra sig av med 3 500 personer.

Hur ska det tolkas som signal?

– Jag tror inte att man ska tolka det så mycket. Svenskt banksystem är effektivt jämfört med många andra länders. Förr eller senare kommer konkurrensen att driva de här bankerna att arbeta mer effektivt och jag tror att UBS är ett uttryck för det.

Vilket är ditt råd till bankanställda, som dagligen möter folk med huslån som ska amorteras och fondsparande som krymper?

– Jag är ju part i målet, men den ekonomiska politiken är inte en orosfaktor. Vi har ju visat att vi kan hålla plus och minus i schack.

anledning att vara orolig»

ande saker som händer i ekonomin, som vi måste tala om.

Han tycker att politiker helst vill hålla en positiv ton för att hålla i gång efterfrågan inom ekonomin.

– Men till sist, och det ser vi ute i Europa nu, så tappar de trovärdigheten i sitt budskap.

Bristen på självkritik inom den finansiella världen är, enligt Thomas Franzén, ett annat problem som försvårar en öppen diskussion.

THOMAS FRANZÉN, SOM tidigare varit chef för Riksgälden och vice riksbankschef, har länge varnat för att höga avkastningskrav och generösa ersättningsystem skapar riskbeteenden inom den finansiella sektorn.

– Det har lett till riskfyllda aktiviteter som vi såg inte minst i Baltikum, men också inom Carnegie och HQ Bank, säger Thomas Franzén.

Han ställer sig frågande till bankernas

Thomas Franzén

kritik av kravet på mer eget kapital.

– Det är inte ett problem för samhället, eftersom det skapar stabilitet och trygghet, säger Thomas Franzén.

Studier från Centrum för bank och finans, Cefin, vid Kungliga Tekniska Högskolan i Stockholm, visar att de nya jobben inom finanssektorn inte finns på bankerna. Orsaken är en ökad standardisering av back office, till exempel fondhantering, it-support och betalningssystem. Därför växer det fram en ny marknad med serviceföretag som externt gör denna del av bankarbetet. Ofta är det stora, internationella aktörer.

I DET PERSPEKTIVET är professor Kent Eriksson, chef för Cefin, inte så överraskad över att Nordea vill dra ned personalstyrkan. Däremot tvivlar han på att sparpaketet tvingats fram av de nya regelverken för kapitaltäckning.

– Jag kan inte riktigt se att den argumentationen är så stark. Om vi vill ha ett säkrare banksystem, måste vi betala mer för pengarna vi lånar, all infrastruktur

kostar, säger Kent Eriksson.

Han jämför med SJ:s problem med tågförseningar.

– Om vi ska resa säkrare och komma fram i tid, får vi betala ett högre biljettpreis, eftersom SJ måste investera.

Kent Eriksson är övertygad om att Nordea i själva verket slimmar organisationen genom att lägga ut tjänster utanför huset.

– Det är befogat att sträva åt det hållet, för så gör de internationella aktörerna. Och marknaden är inte så att de nordiska bankerna kan räkna med att ha Norden för sig själva.

Alternativet för de banker som inte blir mer effektiva är, enligt Kent Eriksson, att i slutändan bli utkonkurrerade.

Om en stor bank gör sig av med så många sprider det oro. Hur ska de bankanställda tänka?

– Se om sin egen kompetens, gå utbildningar och kurser. Det går inte att sitta och vänta på att arbetsgivaren erbjuder ett utbildningspaket.

Ulrika Beck-Friis

I det perspektivet råder Peter Norman alla bankanställda att hålla krisscenarioerna ifrån sig och förklara för kunderna att "Ja, Sverige är en liten öppen ekonomi. Men vi har tillväxt."

– Det är inte så att bankkunder behöver förvänta sig att köpkraften minskar genom momshöjningar eller vad det nu kan vara. Vi är i den lyckliga situationen att vi faktiskt kan fortsätta reformarbetet genom att vi har god tillväxt.

NÅGRA DAGAR EFTER INTERVJUN träffas hela regeringen för budgetförhandlingar på Harpsund, statsministerns sommarresidens. Under den traditionsenliga fotograferingen på trappan syns idel glada miner. Finansminister Anders Borg står direkt bakom statsministern, medan finansmarknadsminister Peter Norman står lite mer vid sidan av. Samma morgon har båda troligen hunnit läsa tidningen Dagens Industri, där Robert Bergqvist, SEB:s chefekonom, tycker att läget på de finansiella marknaderna är värre i dag än när investmentbanken Lehman Brothers kraschade 2008.

När finansminister Anders Borg håller presskonferens på eftermiddagen, är minen allvarligare än under fotograferingen. Han meddelar att regeringen gör en kraftig nedskrivning av prognosen för Sveriges tillväxt.

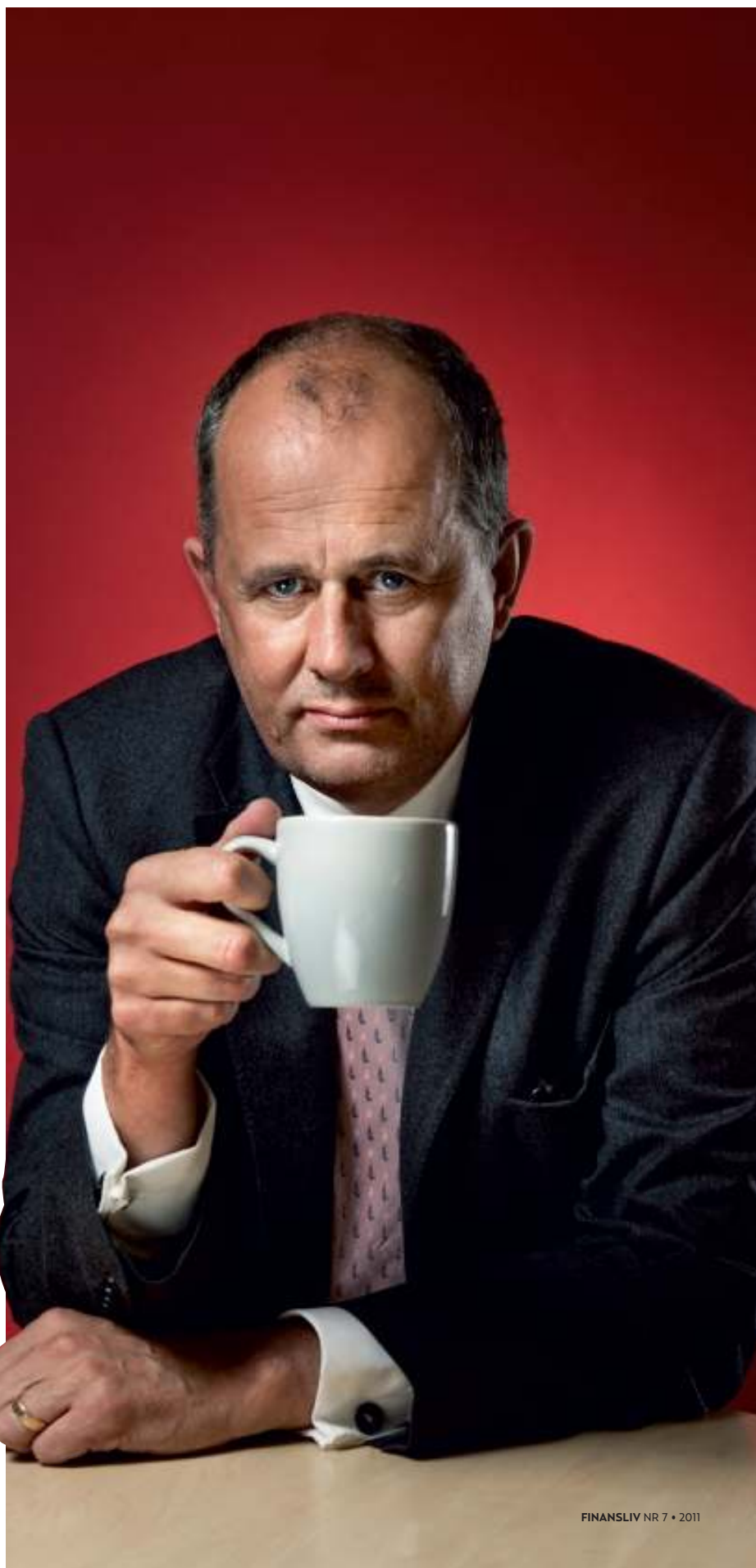

Anders Borg

Beskedet är att regeringen i år räknar med en BNP-tillväxt på 4,7 procent, men att den faller till 1,3 procent 2012. Tidigare räknade finansministern med en tillväxt på 3,8 procent nästa år, så framtidsscenarioet har förändrats kraftigt i tigerekonomin Sverige.

– Det finns en allvarlig risk att vi får

>>DET FINNS
RISK FÖR
NÅGON
TYP AV
STÖRNING<<

»Effekterna blev så gigantiska att inget land, tror jag, ens kommer att tänka tanken att låta en storbank gå på näsan.« PETER NORMAN

någon typ av störning, framför allt i det europeiska banksystemet, som på samma sätt som vi upplevde hösten 2008 kan utvecklas till något mer allvarligt, säger Anders Borg till journalisterna på plats.

TVÅ DAGAR SENARE, måndagen den 29 augusti, kablar Nordea ut pressmeddelandet om att personalen ska minskas med 2000 personer. I Sverige handlar det om 500-650 personer. Ett dramatiskt sparprogram som ska vara genomfört redan under 2012. Därmed sällar sig Nordea till den skara av europeiska banker som under sommaren 2011 meddelat att de ska minska sina personalstyrkor med tusentals personer. Utöver schweiziska UBS, handlar det om brittiska HSBC, Barclays och Loyds samt schweiziska Crédit Suisse.

Nordea skriver i sitt pressmeddelande att nedskärningen är en följd av "de senaste årens initiativ för att öka effektiviteten och kommer att leda till en striktare prioritering av lönsamhet i affärsverksamheten".

Orsaken är, enligt samma pressmeddelande, de ökade kostnader som det nya globala regelverket innebär för Nordea – och alla andra banker. Övriga svenska banker går ut i media och förnekar att de har några planer på att skära i personalen. Flera bankanalytiker spår däremot att Nordeas sparpaket kommer att följas av fler inom den svenska banksektorn.

CHRISTIAN CLAUSEN, Nordeas koncernchef, är en av de hårdaste kritikerna till att den svenska regeringen inte bara applåderar nya kapitaltäckningsregler utan också signalerat att de kanske blir hårdare i Sverige än i övriga länder.

På onsdagen den 31 augusti, samma vecka som Christian Clausen skakat om med sitt sparpaket, sitter han på första parkett när finansminister Anders Borg talar på Finansinspektionen jubileumsfest. I den stora konferenssalen i nybyggda

Stockholm Waterfront Congress Centre finns flera av toppnamnen inom bank- och finansvärlden på plats. De firar att det gått 20 år sedan dåvarande Försäkrings- och Bankspektionerna slogs samman till Finansinspektionen.

Samma dag har både Konjunkturinstitutet och Nordea kommit med var sin konjunkturrapport. **Nordea skriver att "Tillväxten stannar av helt de närmaste kvartalen". Banken varnar för att det inte går att utesluta att USA åter är på väg in i recession samt att skuldkrisen i Europa kommer att hålla tillbaka tillväxten under åtskilliga år.**

Konjunkturinstitutet å sin sida skriver att "konjunkturuppgången i världsekonomi och i Sverige har stannat av". KI varnar också för att skuldkrisen i euroområdet fördjupas och sprider sig till euroområdet banksektor.

EN TIMME INNAN Finansinspektionens 20-års kalas börjar, meddelar regeringen att den ökar anslaget till inspektionen med totalt 103 miljoner kronor från och med 2014. Det innebär en förstärkning på 30 procent.

I det pressmeddelande som går ut från Finansdepartementet skriver Peter Norman att "Våra skyddsvallar för att stå emot finansiell oro måste kontinuerligt ses över och stärkas. Ökade resurser till

Finansinspektionen är ett viktigt led i detta arbete."

Med de extra miljonerna i ryggen och till synes på gott humör, kliver Anders Borg upp på scenen i salen där Finansinspektionen jubilerar. Han talar under rubriken "Finansiell stabilitet hörnsten för full sysselsättning". På första raden sitter inte bara Christian Clausen utan även finansmarknadsminister Peter Norman.

Sverige har en stor banksektor i förhållande till BNP, vilket också innebär en potentiell risk för ekonomin, säger Anders Borg i det som mer är en föreläsning än ett tal.

Liksom sin parhäst i finansdepartementet, Peter Norman, betonar Anders Borg att de svenska bankerna är stabila. Lika glasklar är han om att det är nödvändigt med ett stramare regelverk än under 2008 för att skydda skattebetalarnas pengar.

När frågestunden inleds efter Anders Borgs tal, är Christian Clausen den förste som begär ordet. Han konstaterar att kapitaltäckningen är en av de viktigaste frågorna och att finansministern tidigare sagt att han vill se en högre nivå än i andra länder.

– Hur hög ska den egentligen vara, frågar Christian Clausen och undrar om det finns en plan för vilka nivåer som ska gälla.

Anders Borg lyssnar koncentrerat på Clausens resonemang, men är för slipad för att ge sig in i en verklig diskussion.

– På medellångsikt behöver vi fundera igenom var vi ska lägga de här nivåerna, men jag vill inte ge dig något svar nu eftersom vi inte bestämt oss, svarar Anders Borg.

I PUBLIKEN SITTER OCKSÅ Thomas Franzén, tidigare chef för Riksgäldskontoret, fil dr i nationalekonomi och sedan i vintaras ordförande i den Finanskriskommitté, som Peter Norman tillsatt. Kommittén ska dra slutsatser av tidigare kriser och förbereda Sverige att möta kommande kriser.

Thomas Franzén tar till orda, reser sig

Christian Clausen

>>PROG-
NOSERNA
ÄNDRAS
VARJE
VECKA<<

upp och medger att han brottas med frågan om huruvida diskussionen om kapitaltäckningen är ett utslag av kris eller bristande konkurrens inom finanssektorn. Retoriskt svarar han själv på frågan, med att han har ett år på sig att söka svaret. Publiken skrattar.

Efter ytterligare någon fråga från publiken, är det dags för journalisterna att pressa ut mer information av ministrarna. Kring finansminister Anders Borg flockas ett dussintal, medan Peter Norman möter en mindre grupp.

I vimlet utanför hörsalen, där det serveras vitt mousserande vin, finns bland andra Kerstin af Jochnick, vd för Bankförbundet. Inte helt överraskande lyfter hon fram att svenska banker är väl rustade. Hennes råd till de bankanställda är att inte överdriva det oroliga läget i mötet med kunden.

– Just nu är det väldigt svårt att säga hur marknaden och ekonomin ser ut ens om ett halvår. Vi ser ju prognoser som ändras, om inte varje dag så varje vecka.

Du har ju varit med länge, vad skulle kunna bli 2011 års Lehman Brothers-mäll?

– Det vill man ju inte spekulera om. **Det viktigaste för oss, som är beroende av Europasamarbetet, är att regeringscheferna i Europa kan hantera den kris som uppstått och i framtiden inrättar mekanismer för bättre kontroll av länderna inom eurosamarbetet, säger Kerstin af Jochnick.**

Lite avskilt från sorlet sitter Peter Norman lugnt kvar efter pressträffen, innan han går vidare till jubileumsminglet. Vänligt, men med lite tröttare ansiktsdrag än veckan innan, svarar han på ytterligare frågor. Han hänvisar till samtal med Christian Clausen om att Nordeas personal har en ålderspyramid som innebär att många är födda på 1940-talet och inom kort ska gå i pension.

– Naturligtvis är det en katastrof

för många att förlora sitt arbete, men vad jag förstår kommer den absoluta majoriteten att klaras genom naturlig avgång, säger Peter Norman.

Vad händer nu, hur påverkar Nordeas besked tilltron till det svenska banksystemet?

– Jag har svårt att svara på det. Det är upp till ledning och ägare i Nordea att se till att banken är konkurrenskraftig, så att man på lång sikt kan attrahera både kunder och behålla personal.

FINANSMARKNADSMINISTER Peter Norman betonar att det viktigaste för regeringen är konkurrenskraftiga banker med hög kapitaltäckning, som inte riskerar att hota det svenska finansiella systemet.

Hur allvarlig är åsiktsskillnaden om kapitaltäckningsnivån mellan Nordea och regeringen?

– Nordea är ett uttryck för ett särintresse, naturligtvis. Nordea har att se till att den egna banken går så bra som möjligt. Vårt ansvar är ett allmänintresse. Vi ska se till att skattebetalarna får det så bra som möjligt.

Peter Norman tycker att det är naturligt att allmänintresse och särintresse ganska ofta krockar med varandra.

– **Vi kan inte ha något annat intresse än allmänintresset och bankerna har sina aktieägares intressen.**

Intervjun är över. Peter Norman går ut till minglet, där många av hans tidigare kollegor finns. Han stannar bara en kort stund. ■

Kerstin af Jochnick

Jonas Pripp, förvaltningschef på Swedbank Robur, kom tillbaka efter semestern mitt i börskaoset. Men även om han hade varit ledig under rasets första dagar hade han följt händelserna "den svarta torsdagen" på distans.

Jonas Pripp är chef för cirka 100 personer som förvaltar Roburs många fonder. Totalt finns 730 miljarder under hans och medarbetarnas beskydd. För många av förvaltarna var det naturligt att avbryta semestern och komma in till kontoret när börserna började skälva den 4 augusti.

– **De som kunde sköta det från semestern gjorde det, men många kom in. Turbulenta marknader skapar också möjligheter för nya intressanta investeringar.**

Enligt Jonas Pripp var Roburs förvaltare förberedda på en börsnedgång. De

NYA tider

I början av 2000-talet när Jonas Pripp kom till Robur var kunderna arga på Robur för IT-bubblan. Folk som trott att börserna alltid skulle gå upp kände sig lurade. I dag blir ingen arg på Robur när börserna faller.

ingen sitta still i båten»

hade pratat om risken ända sedan maj då varningstecknen på en dipp började komma och de hade redan börjat allokera om tillgångar från aktier till räntebärande papper i blandfonder, samt minskat risken i aktiefonder. Det gjorde att de hade, för att använda Jonas Prippts ordval, "torrt krut i påsen" när börserna började dala och möjlighet att köpa aktier i bolag som blev för lågt värderade.

Under den följande månaden var aktiviteten extra stor på avdelningen. Jonas Pripp såg också till att vara närvarande ute bland förvaltarna.

– Jag pratar extra mycket med alla för att se hur folk mår. Det är mänskligt att bli lite nervös när sådant här händer, säger han.

DET RELATIVA LUGNET i stormens mitt kommer av att Robur under de senaste ett och ett halvt åren haft stort fokus på riskhantering i arbetet att göra fonderna mer attraktiva. Varje förvaltare vet i dag precis vilken riskbudget han eller hon har och

har tydliga avkastningsmål. Det hjälper förvaltarna att fatta kloka beslut och inte låta sig dras med i känslorströmningar.

– Vår förvaltning är vid god hälsa och kan därför utnyttja de möjligheter som den här marknaden ger. Vi har inte haft några dikeskörningar, säger han.

Och även om alla fonder föll mer eller mindre under de dramatiska veckorna så finns det en chans att utnyttja möjligheter på en svajig börs. De som gjort sina analyser av bolag rätt, vet vilka företag som oförskyllt dras med i fallet och som är bra köp när botten är på väg att nås.

– 2008, när Lehman Brothers föll, när något som hade ett värde blev värt noll, då var många vita i ansiktet. Detta är en helt annan situation som vi ser i dag, säger Jonas Pripp.

Samtidigt tror han att oron kommer att bestå långt in på hösten. Eftersom det är politiska beslut som ska till, både i Europa och i USA, så riskerar det att dröja innan marknaderna återhämtar sig. Det är

obehagliga politiska beslut som behöver fattas, som skattehöjningar, höjd pensionsålder, och sådant tar tid.

UNDER TIDEN FORTSÄTTER Robur att aktivt informera kunderna om det som sker. Det är viktigt att vara öppen.

– Vi säger inte "sitt still i båten". Vi säger att när marknaden har gått upp så kanske man ska sälja lite och ta hem vinster. Om man till exempel tror mycket på emerging markets kanske man ska fundera över att vara skyddad på nedsidan.

Jonas Pripp tycker att kunderna, precis som förvaltarna, har blivit mer riskmedvetna efter IT-kraschen vid millennieskiftet och finanskrisen 2008.

– I början av 2000-talet när jag kom till Robur då var kunderna arga på Robur för IT-bubblan. Man trodde att börserna alltid skulle gå upp och folk kände sig lurade. **I dag är det ingen som är arg på oss för att börserna faller.**

Unn Edberg

Nordeas sparpaket
förvånar anställda:

»Vi fick urdålig info!«

text ÅSA BERNER foto NIKLAS LARSSON

• Minst 500 tjänster ska bort från Nordea.

Tempot och omfattningen i Nordeas sparpaket – mellan 500 och 650 blir av med jobbet i Sverige – överraskar facket. Nu varnar Finansförbundet för att enbart låta personalen, men inte aktieägarna, betala priset för nya regelverk. Nordea får också kritik från anställda för dålig information.

Lugnet före stormen. Så beskriver Tommy Svensson, som jobbar på Nordeas kundcenter i Malmö, situationen på arbetsplatsen. Och det verkar vara så det ser ut på de flesta håll inom Nordea i dag – visst finns oro, men folk ligger lågt i väntan på mer information.

– Vi har bara den informationen från arbetsgivarensom kommit i pressmeddelandet från Christian Clausen, samt den information vi fått från Finansförbundet. I dagsläget är det för stort och luddigt för den enskilde anställda att ta ställning till, säger Tommy Svensson.

Roland Schüssler, som jobbar i Stockholm inom kortverksamheten, är mycket kritisk till hur företaget informerat, eller snarare inte informerat, sina anställda om neddragningarna.

– Vi fick veta via media, jag personligen via Rapport. Informationen ut på golvet har varit urdålig. Detta tycker jag har varit det värsta.

– Visserligen lades det ut information på intranätet innan, men det är inte tillräckligt att bara lägga ut där utan att samla personalen, säger han.

Sedan dess har det bland annat varit en chatt där koncernledningen svarat på frågor som nu ligger på intranätet, men alla svar är på koncernspråket engelska, vilket Roland Schüssler tycker är fel.

– Jag tycker att personalfrågor ska kommuniceras på det egna språket. Kommer det en fråga på norska tycker jag de kan svara på norska, i stället för att låta sekreteraren skriva på koncernspråket – det är lite slött tycker jag.

NORDEAS INFORMATIONSCHEF Helena Östman säger att de bemödade sig om att ha en bra intern kommunikation och att

de gav affärsområdescheferna information så att de skulle kunna informera sina medarbetare innan pressmeddelandet gick ut.

– Men man kan aldrig garantera att alla medarbetare är på plats.

– Ambitionen var väldigt högt ställd att man skulle få information från sin affärsområdeschef. Det är bara att beklaga om vi misslyckats i några fall, säger hon.

Vad gäller att chatten hölls på engelska säger hon att det handlade om att alla skulle förstå.

– Vi förstår inte finska i Sverige till exempel. Det skulle ha utestängt många från frågor och svar.

– Det fanns möjlighet att ställa frågor på sitt eget språk – vi översatte sedan finska frågor till engelska. Men svaren var på engelska eftersom chatten pågick under en timme och det var bråttom, säger Helena Östman.

ROLAND SCHÜSSLER OCH hans medarbetare reagerade med förvåning på nyheterna om neddragningarna.

– De flesta har tyckt att det rimmar illa med de enorma vinster vi gjort. De där miljarderna i vinst – skulle man inte

TUFFT besked

Ett pressmeddelande från Christian Clausen och uppgifter på intranätet – det var för flera anställda den enda egna information de hade tillgång till när sparpaketet på Nordea var huvudnyhet i medierna.

Roland Schüssler är mycket kritisk till hur Nordea skött informationen kring nedskärningarna

kunna använda dem i stället?

Kort-avdelningens medarbetare hade redan innan en hel del att tänka på, eftersom deras verksamhet ska kartläggas för att eventuellt slås ihop med kontaktcenter.

– Vi har hittills tänkt mer på det än de här nya neddragningarna. Men det är klart att nu kan man undra om de kommer att kartlägga bort oss, säger Roland Schüssler.

Han ger inte mycket för Christian Clausens uttalande om att kunderna inte ska drabbas.

– **Det är klart att det påverkar kontoren och kunderna i slutändan ändå, oavsett om man drar ner på kontoren eller bland intern personal. Någon gör kontorens administration och blir det färre som gör det så kommer vissa saker att ta längre tid.**

FINANSFÖRBUNDETS ORDFÖRANDE

Lillemor Smedenvall menar också att kunderna långsiktigt riskerar att drabbas av sämre service och färre kontor.

– Därför är det väldigt viktigt att ägarna funderar över vad de vill med sitt ägande i bankerna. Kräver de samma höga

>>DET ÄR KLART ATT KUNDERNA KOMMER PÅVERKAS<<

intjänning som tidigare utan hänsyn till personal och kunder, tycker jag att det är bekymmersamt, säger hon.

Nordeas ledning presenterade sparpaketet som en följd av ökade kostnader på grund av det nya globala regelverket. Finansförbundet tvivlar inte på bankernas ökade kostnader, men varnar för den inslagna vägen för att pressa kostnaderna.

– Varje medarbetare bidrar till bankens lönsamhet och krymper man personal-

styrkan skär man också i lönsamheten, säger Lillemor Smedenvall.

FINANSFÖRBUNDET I NORDEA begär att neddragningarna ska ske på frivillig basis och att innehållet i de individuella pake- ten måste förhandlas på nationell nivå.

– **Vi har förståelse för att banken i och med de nya kapiteltäckningskraven behöver göra något, men vi ifrågasätter antalet tjänster och hastigheten som detta ska göras i.**

– Det är ett fackligt krav vi har på nordisk nivå att vi vill se en process där man ser över antalet och inte låser sig vid den här siffran. Vi vill också att neddragningarna sker under en längre period, så att pensionerbjudanden till exempel kan vara ett alternativ, säger Jessica Johansson, ordförande för Finansförbundet i Nordea Sverige.

Hon tycker att de anställda får ta en orimligt stor smäll.

– **Ägare och investerare behöver också ta sin del av ansvaret. Vem drabbas hårdast – den som blir arbetslös eller den som inte får förväntad avkastning på sin investering? ■**